

Esitys jätehuoltomääräyksiksi ja niiden perustelumuistioksi

2435/14.06.00/2022

Kymen jätelautakunta 23.02.2023 § 6

Valmistelija: Jätehuoltopäällikkö Katja Kangas, puh. 020 615 8143, katja.kangas(at)kouvola.fi

Kymen jätelautakunnan voimassa olevat jätehuoltomääräykset vahvistettiin 26.9.2019 § 29. Määräykset tulivat voimaan 1.1.2020.

Jätehuoltomääräykset on syytä uusida kokonaan vuoden 2021 jätelainsäädännön muutosten myötä. Määräysluonnoksessa on otettu huomioon muuttunut jätelainsäädäntö mm. erilliskeräysvelvoitteinen ja jätteen hyödyntämistavoitteinen sekä käytännön työssä havaitut muutostarpeet.

Vuonna 2021 voimaan tullut jätelain muutos liittyy EU:ssa 2018 hyväksytyyn jätesäädöspaketin toimeenpanoon Suomessa. Jätelain muutoksen keskeisenä tavoitteena on vähentää jätteen määrää ja lisätä uudelleenkäyttöä ja kierrätystä, jonka myötä yhdyskuntajätteen ja pakkausjätteiden kierrätykselle asetettiin uudet, aiempaa kunnianhimoisemmat tavoitteet.

Jäteasetuksen tavoite on, että yhdyskuntajätteestä kierrätetään 55 prosenttia vuonna 2025, 60 prosenttia vuonna 2030 ja 65 prosenttia vuonna 2035. Muutokset on otettava huomioon kunnallisissa jätehuoltomääräyksissä, jotta kierrätystavoitteisiin päästään.

Uudet jätehuoltomääräykset koskevat Haminan, Kotkan ja Kouvolan kaupunkeja sekä Iitin, Lapinjärven, Miehikkälän, Mäntyharjun, Pertunmaan, Pyhtään ja Virolahden kuntia.

Jätehuoltomääräykset ja niitä koskeva päätöksenteko

Jätehuoltomääräykset ovat jätelain (646/2011) 91 §:n nojalla annettavia sitovia paikallisia määräyksiä, jotka toimivat jätelain toimeenpanon välineenä paikalliset olosuhteet huomioon ottaen.

Jätehuoltomääräyksillä varmistetaan alueella toimiva jätehuolto, josta ei aiheudu ympäristö- tai terveyshaittoja. Määräyksillä myös edistetään jätehuollon etusijajärjestyksen huomioon ottamista.

Jätehuoltomääräyksiä voidaan jätelain mukaisesti antaa kunnan vastuulle kuuluvan yhdyskuntajätteen määrän vähentämisestä, lajittelusta, säilyttämisestä, keräyksestä, kuljetuksesta, hyödyntämisestä ja loppukäsittelystä sekä näitä koskevista teknisistä vaatimuksista. Jätteestä ja jätehuollosta aiheutuvan vaaran tai haitan ehkäisemiseksi määräyksiä voidaan antaa myös muun jätteen keräyksen, vastaanoton

ja kuljetuksen käytännön järjestelyistä kiinteistöillä tai jätteen vastaanottoaikoilla sekä näitä koskevista teknisistä vaatimuksista.

Lisäksi määräyksiä voidaan antaa toimista roskaantumisen ehkäisemiseksi sekä velvollisuudesta antaa kunnan jätehuoltoviranomaiselle tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tietoja kunnan vastuulle kuuluvista jätteistä ja jätteen kuljetuksista.

Jätehuoltomääräyksistä päättää kuntien jätehuoltoviranomainen eli Kymen Jätelautakunta. Jätehuoltoviranomaisen määräysvalta jätehuoltomääräyksissä on rajattu pääosin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluviin jätteisiin.

Muutoksen valmistelu

Uusia jätehuoltomääräyksiä on valmisteltu yhteistyössä Kymen jätelautakunnan viranhaltijoiden ja Kymenlaakson Jäte Oy:n (johto- sekä asiakaspalveluhenkilöstö) välisissä lukuisissa palaverissa. Lisäksi on kokoonnuttu muutama kerta kuntien ympäristönsuojeluviranhaltijoiden kanssa.

Lisäksi pääkohdista on keskusteltu myös jätelautakunnan jäsenten sekä muiden kuntien edustajien kesken. Myös jätteenkuljetusyrittäjille esiteltiin kesällä 2022 ehdotukset mm. tyhjennysväleistä. Valmistelun aikana erilaisia kokouksia ja tilaisuuksia kertyi n. 20 kpl. Valmistelu tehtiin v. 2022 ja alkuvuoden 2023 aikana.

Jätehuoltomääräyksiin esitettävät muutokset

Jätehuoltomääräyslunnon pohjana on käytetty nykyisiä jätehuoltomääräyksiä sekä Suomen Kuntaliiton vuonna 2022 julkaisemaa Jätehuoltomääräysten laatiminen -opasta, jotta jätehuoltomääräysten velvoitteet jätelainsäädännön tarkennuksina kohdistetaan kuntalaisille ja jätehuollon toimijoille yhdenmukaisesti muiden alueiden kanssa. Määräysten sisällössä on kuitenkin otettu huomioon paikalliset olosuhteet.

Tärkeimmät muutosesitykset:

Määräyksistä erillinen Hyvä lukija -osio on korvattu määräysten alussa olevalla ”Yleinen osa” -kappaleella. Tämä siksi, ettei lukijan tarvitse lukea kahta eri asiakirjaa. Tekstiä on myös lyhennetty ja selkeytetty. Varsinainen määräysosa sisältää sitovat, lainsäädäntöä täsmentävät määräykset.

Uusiin jätehuoltomääräyksiin esitetään pykäläkohtaisia perusteluja. Perustelut ovat erillisessä perusteluosassa. Perusteluista selviää myös tarkempia yksityiskohtia ja soveltamisohjeita määräykseen liittyen. Perustelut on tarkoitettu lähinnä jätehuoltoviranomaisen tai muun alan ammattilaisen käyttöön, mutta on kuitenkin kaikkien käytettävissä.

Tekstiä on muutettu saavutettavammaksi. Esimerkiksi kunta- tai jäteyhtiö -termi esitetään vaihdettavaksi Kymenlaakson Jäte Oy:ksi,

koska mikään kunta ei enää itse hoida jätehuollon palvelutehtäviä. Jäteyhtiö-termi taas voidaan sekoittaa yksityiseen jätehuoltopalveluja tarjoavaan yritykseen, jota termi ei ole tarkoittanut. Kuntien omistamasta yhtiöstä on selkeintä puhua sen omalla nimellä.

Jätehuoltomääräysten 14 §:ssä määrätään jätteen erilliskeräysvelvoitteista. Biojätteen erilliskeräysvelvollisuus omakoti- ja paritalokiinteistöille on määrätty jäteasetuksessa koskemaan yli 10 000 asukkaan taajamia.

Jätehuoltomääräysluonnoksessa esitetään, että erilliskeräysvelvoite tulisi myös yli 300 asukkaan taajamiin. Keräyksen ulottamista alle 10 000 asukkaan taajamiin perustellaan asukkaiden yhdenvertaisuusperiaatteella sekä myös kuljetusten ympäristö- ja kustannustehokkuudella. Lisäksi jäteasetuksessa on asetettu kunnianhimoiset jätteen hyödyntämistavoitteet, joten myös alueilla pitää tehdä päätöksiä tavoitteiden saavuttamiseksi.

Alle 300 asukkaan taajamissa keräys olisi vain, mikäli taajamassa on yli 10 jätelain mukaan keräysvelvollista kohdetta. Tätä perustellaan ympäristö- ja kustannustehokkuudella tai ennemminkin sen puutteella. Velvoitteen ulkopuolelle jäävät kiinteistöt saisivat kuitenkin osallistua keräykseen vapaaehtoisesti.

Määräysten 48 §:ssä määrättäisiin siirtymäajat biojätteen erilliskeräysvelvoitteelle omakoti- ja paritalokiinteistöille: Yli 10 000 asukkaan taajamassa keräys alkaisi 1.5.2024 ja 300–9 999 asukkaan taajamassa 1.5.2026. Portaittain voimaan astuvilla siirtymäsäännöksillä pyritään varmistamaan Kymenlaakson Jäte Oy:n asiakaspalvelun ja logistiikan toimivuus jätehuollon muutosten keskellä. Biojätteen kompostointi on edelleen vaihtoehto erilliskeräykseen liittymiselle. Siirtymäajan puitteissa myös kiinteistöt voivat varautua muutosjärjestelyjen kustannuksiin, tarvittaviin jäteastioihin tai omatoimiseen kompostointiin.

Jätehuoltomääräysten 23 §, joka käsittelee tyhjennysvälejä, esitetään muutettavaksi selkeämmäksi ja niin, että

- loppujäteastian tyhjennysväli olisi mahdollista saada neljään viikkoon myös ilman biojätteen kompostointia tai erilliskeräystä. Tätä perustellaan sillä, että jätteiden lajittelun tehostumisen myötä loppujätettä syntyy entistä vähemmän. Lisäksi jatkossa ainoastaan pienimmissä taajamissa ja haja-asutusalueilla ei biojätettä lajitella erikseen.
- Määräykseen esitetään käytettäväksi ”pisin mahdollinen tyhjennysväli”-termiä, jolloin asukkaalle jäisi enemmän valinnanvaraa tyhjennysvälin valitsemiseen. Mahdolliset, saatavilla olevat tyhjennysvälit riippuvat kuitenkin Kymenlaakson Jäte Oy:n tai yksityisen jätteenkuljetusyrityksen ajojärjestelystä.

- Biojäteastian pisintä mahdollista tyhjennysväliä esitetään myös aikaisempaa pidemmäksi. Tällä vähennetään pienikiinteistöjen taloudellista taakkaa biojätteen erilliskeräyksen alkamisen myötä. Nykyisillä tyhjennysväleillä tyhjennettäisiin vajaita jäteastioita, joka lisäisi kuljetuksen aiheuttamia päästöjä. Tyhjennysväli ei myöskään enää riippuisi kiinteistön asuinhuoneistojen lukumäärästä, vaan sen voisi määritellä enemmän käytännön tarpeen mukaan.
- Määräys myös mahdollistaa pitkän tyhjennysvälin saamisen ilman päätöksentekoa. Tämä vähentää hallinnollista työtä jätehuoltoviranomaisessa.
- Edelleenkin tyhjennysväli pitäisi valita siten, että jäte mahtuu jäteastiaan, eikä se aiheuta haittaa (esim. haju).

Myös muihin määräyksiin esitetään muutoksia. Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittymistä koskevia määräyksiä (6 §) ehdotetaan selkeytettäväksi. Muutokset ovat tarpeen liittymiskäytäntöjen sekä niitä koskevien velvoitteiden selkeyttämiseksi. Sitä, kenen järjestämään jätteenkuljetukseen asukas liittyy, on avattu kokoamalla alueella vallitsevat kuljetusjärjestelmät taulukkomuotoon. Taulukko ei ole kuljetusjärjestelmäpäätös, vaan informaatio olemassa olevista kuljetusjärjestelmäpäätöksistä.

Ns. jätekimppa-pykälää (8 §) on tarkennettu mm. lähikiinteistön tarkemmalla määrittelyllä. Määräyksiin ehdotetaan lisättäväksi määräys saostus- ja umpisäiliöiden tyhjennyksen mahdollistamiseksi (34 §).

Muita jätehuoltomääräyksissä esitettyjä muutoksia ovat mm. biojätteen kompostointia koskeva ilmoitusvelvollisuus (17 §) sekä jätteen kuljetustietojen raportointivelvollisuuden tihentyminen neljännesvuosittain tapahtuvaksi (30 §). Muutoksilla pyritään vastaamaan erityisesti jätelain muutoksen tuomiin uusiin velvoitteisiin sekä mahdollistamaan jätehuollon tehokas seuranta.

Jätehuoltomääräyksiä ehdotetaan lisäksi useilta kohdin täsmennettäväksi määräysten käytännön soveltamisessa saadun kokemuksen ja palautteen perusteella.

Ehdotus jätehuoltomääräyksiksi on **liitteenä**.

Ehdotus perustelumuioksi on **liitteenä**.

Voimassa olevat jätehuoltomääräykset löytyvät www.kymenjatelautakunta.fi -sivulta.

Lausuntopyynnöt ja asian vireilläolosta tiedottaminen

Ennen kunnan jätehuoltomääräysten antamista kunnan on jätelain 92 §:n mukaan varattava asianomaiselle elinkeino, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä tarvittaessa muille viranomaisille tilaisuus lausunnonantamiseen.

Vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta asianosaisille asian käsittelyssä säädetään hallintolain 41 §:ssä.

Hallintolaki 41 § 1 momentin mukaan "Jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin, viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta.

Hallintolain 41 § 3 momentin mukaan "Asian vireilläolosta ei kuitenkaan tarvitse ilmoittaa, jos se vaarantaa ratkaisun tarkoituksen toteutumisen tai aiheuttaa muuta merkittävää haittaa taikka jos se on ilmeisen tarpeetonta."

Ainakin seuraavilta viranomaisilta tai muilta toimijoilta on tarpeen pyytää lausunnot määräysesityksestä:

- Kaakkois-Suomen ELY-keskus
- Uudenmaan ELY-Keskus
- Etelä-Savon ELY-keskus
- Hämeen ELY-keskus
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto
- Itä-Suomen aluehallintovirasto
- toiminta-alueen kunnat sekä niiden ympäristön- ja terveysuojeluviranomaiset sekä rakennusvalvontaviranomaiset
- Kymenlaakson pelastuslaitos
- Etelä-Savon pelastuslaitos
- Päijät-Hämeen pelastuslaitos
- Itä-Uudenmaan pelastuslaitos
- Kymenlaakson Jäte Oy
- Suomen Kiinteistöliitto ry
- Suomen Omakotiliitto ry
- Kymen Vesi Oy
- Kouvolan Vesi Oy
- Suomen Pakkaustuottajat Oy
- Suomen Uusiomuovi Oy
- Suomen Keräyspaperi Tuottajayhteisö Oy
- Suomen Keräystuote Oy

Määräysluonnoksen ja perustelumuiiston nähtävillä olosta ilmoitetaan Kymen jätelautakunnan ja Kouvolan kaupungin nettisivuilla. Ilmoitus lähetetään myös kaikkiin jäsenkuntiin julkaistavaksi kunnan haluamalla

tavalla. Nähtävillä olosta ilmoitetaan myös niille alueella toimiville jätteenkuljetusyrityksille, jotka ovat raportoineet kuljetuksista Kymen jätelautakunnalle.

Kuulutus määräysluonnoksen ja perustelumuistion nähtävillä olosta sekä kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksista julkaistaan myös alueella ilmestyvissä sanoma- tai ilmaisjakelulehdissä riittävällä kattavuudella (esim. Pohjois-Kymenlaakso (PK), Ankkuri, Pitäjänuutiset ja Nya Östis).

Mahdollisten lausuntojen ja mielipiteiden käsittelyn jälkeen päätösesitys jätehuoltomääräyksistä tuodaan Kymen jätelautakunnan käsittelyyn. Määräysten on tavoite tulla voimaan 1.6.2023.

Lisätietoja: Jätehuoltopäällikkö Katja Kangas, puh. 020 615 8143, katja.kangas(at)kouvola.fi ja suunnittelija Arja Soini, puh. 020 615 5545, arja.soini(at)kouvola.fi

Jätehuoltopäällikön ehdotus:

Kymen jätelautakunta päättää hyväksyä liitteiden mukaiset esitykset jätehuoltomääräyksistä ja perustelumuistiosta. Lisäksi jätelautakunta päättää asettaa jätehuoltomääräysesityksen ja perustelumuistion nähtävillä ja pyytää tarvittavat lausunnot kuten edellä on esitetty.

Jätehuoltopäällikön muutettu ehdotus:

Kymen jätelautakunta päättää hyväksyä liitteiden mukaiset esitykset jätehuoltomääräyksistä ja perustelumuistiosta. Lisäksi jätelautakunta päättää asettaa jätehuoltomääräysesityksen ja perustelumuistion nähtävillä ja pyytää tarvittavat lausunnot kuten edellä on esitetty.

Jätehuoltopäällikkö esittää lisäksi, että Perustelumuistion kaksi viimeistä lausetta sivulta 14 poistetaan. Lisäksi lisätään 48 §:n mukaiseen taajamaluetteloon Pyhtään KK ja tarkistetaan lista muiltakin osin. Muutetaan 2 §:n mukaista puutarhajätteen määritelmää siten, ettei se ole ristiriidassa biojätteen määritelmän kanssa.

Kymen jätelautakunnan päätös:

Kymen jätelautakunta hyväksyi jätehuoltopäällikön muutetun päätösehdotuksen.

Niko Varelius poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana.
